

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Ad vitanda peccata venialia deliberatè commissa, hoc etiam motium esse debet, quia sunt causa grauissimarum calamitatum, quibus integra regna per multos annos destruuntur per hostes, per milites, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

Si ergo in viridi ligno, ut dixit Christus Dominus, hæc facta sunt, in nobis qui sumus lignum acidum, quid fiet? Fugiamus ergo peccata venialia.

CAPVT OCTAVVM.

Ad vitanda peccata venialia deliberatè commissa hoc etiam motiuum esse debet, quia sunt causa grauissimarum calamitatum, quibus integra Regna per multos annos destruantur per hostes, per milites, per pestilentiam, per incendia, per famem, & his similia. Id primò apparuit in Dauide, etsi esset vir secundù cor Dei.

115. Quid vnum solum peccatum veniale plenè deliberatione commissum, mereatur has omnes calamitates, & ijs immisissis, solet à Deo puniri, euidenter constat ex duobus admirandis exemplis nobis in Sacrà Scriptura relictis, ostensis in duobus sanctis eximii, Deo carissimis, cuius nunc peccatum vnum solum veniale, magis puniuit Deus, quàm his temporibus Germaniam & Imperium puniat, per hos omnes hostes simul sumptos, à quibus afflictum est Imperium & Austria aliæque vicinæ Prouinciæ per tot annos. Euidenter id demonstrabo.

Primum exemplum est in Dauide Rege, qui cù inuisset numerari in populo sibi subiecto, quot ex illo essent apti ad bellum, hoc solo facto, vltimè adeò Deum offendit, ut pestilentia repente ob id immisissà sustulerit Deus è viuis septuaginta millia vororù. 2. Reg. 24. 15. leg. hist. in Biblijs.

Ut autem cognoscamus, quantas calamitates, præsentibus nostris maiores, solum peccatum veniale adferat, duo ponderemus. Primò hoc peccatum Dauidis non fuisse peccatum mortale, sed veniale. Secundò. Quanto opere Deus ille fuerit offensus.

Quoad primum hanc populi numerationem à Dauide imperatam, non fuisse peccatum mortale, certissimum esse nobis debet propter 4. causas:

Prima est, quia id euidenter colligitur ex S. Scriptura; in quâ solis duobus peccatis mortalibus, dicitur David violasse præcepta Dei, scilicet duplici iniuriâ illatâ Vriæ, per adulterium cum eius vxore Bersabea, & per homicidium procuratum Vriæ, ut habetur 2. Reg. 11. v. 4. 15. 16. 17. ob quæ sola duo peccata, etiam per Nathan Prophetam à Deo missum, 2. Reg. 12. reprehensus est. Præter hæc autem peccata, post mortem laudatus à Spiritu S. dicitur in nulla alia re violasse Diuina præcepta, sed seruasse omnia. Sic eum dicente Spiritu S. scriptum est, 3. Reg. 15. 5. Propter David, dedit ei (scilicet Abiæ impio) D. Deus suus lucernam in Ierusalem, ut suscitaret filium eius post eum, & statueret Ierusalem, ed quod fecisset David rectum in oculis Lancij Opusc. Tom. 2.

Domini, & non declinasset ab omnibus, qua præceperat ei cunctis diebus vite sue, excepto sermone (id est, iuxta phrasim S. Scripturæ, factò, circa Vriam) Vriæ Hebrai hoc est, ut ait S. Basilii conc. de penit. exceptâ concupiscentiâ vxoris Vriæ & eius interfectione. Excipiendo ergo hæc sola peccata contra Vriam per adulterium & homicidium commissa, in reliquis David nullo peccato mortali Deum offendit, ergo nec in hac numeratione populi. Ergo hæc numeratio populi erat tantum peccatum veniale: præsertim si verum est quod dicit S. Thomas & aliqui alij Theologi graues, (etsi alij contradicant) peccata venialia non esse contra præcepta Dei, sed præter præcepta.

Et hæc est causa, quòd in alijs Scripturæ locis ita David laudatur à Deo, quod seruauit omnia Dei mandata. 3. Reg. 11. 4. Nec erat cor eius (scilicet Salomonis,) perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor Dauid patris eius. Et v. 6. Fecitq. Salomon, quod non placuerat coram Domino, & non adimpleuit ut sequeretur Dominum, sicut Dauid pater eius. Et v. 33. referens causam Deus, ob quâ Ieroboam dabant 10. tribus auferens eas à Salomone: ed quòd Salomon, nò ambulauerit in vijs meis, ut faceret iustitiã coram me & præcepta mea & iudicia sicut Dauid pater eius. Et v. 34. Non auferã omne regnũ de manu eius, sed ducem ponã eum cunctis diebus vite sue, propter Dauid seruum meum quẽ elegi, qui custodiuit mandata mea & præcepta mea. Et v. 38. eidem dixit: Si custodieris mandata mea & præcepta mea, sicut fecit Dauid seruus meus, ero tecum, &c. Et 3. Reg. 14. 8. Deus per Ahiam Prophetam iussit dici vxori Ieroboam: Vade & dic Ieroboam: Hæc dicit Dominus Deus Israël: Quia exaltaui te de medio populi & dedi te ducem super populum meum Israël, & sedi regnum domus Dauid, & dedi illud tibi, & non fuisti sicut seruus meus Dauid, qui custodiuit mandata mea, & secutus est me in toto corde suo, faciens quod placitum esset in conspectu meo.

Quòd sanè non dixisset Deus scelesto Ieroboam, de quo v. 9. Dei nomine dixit eius vxori: Operatus es mala super omnes qui fuerunt ante te. Obijcere enim potuisset peccata David si habuisset mortalia præter duo illa, & secundum quidem homicidij occultum alijs, & primum non omnibus notum.

Similiter 3. Reg. 15. 3. narrans Spiritus S. scelestera Regis Abiam, filij Roboam, ait: Ambulauitq. in omnibus peccatis patris sui, qua fecerat ante eum, nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor Dauid patris eius. Et v. 11. laudans Regem Asã filium Abiam dixit: Scriptura: Et fecit Asã rectum ante conspectum Domini, sicut Dauid pater eius. Similia legimus in laudem Dauid, 3. Reg. 15. 11. 4. Reg. 14. 3. & c. 16. 2. & c. 18. 3. præsertim c. 22. 2. Iosias fecit quod placitum erat coram Domino, & ambulauit per omnes vias Dauid patris sui, non declinauit ad dexteram siue ad sinistram.

Similis laus tribuitur Asã 3. Reg. 15. 11. & Ioaphato,

1. 2. q. 88.
a. 1. ad 1. 2.
2. q. 105. a.
1. ad 1. S. Bona.
in 2.
d. 42.

126.

127.

128.

129.

saphato, 2. Paral. 17. 3. 4. Ezechia 4. Reg. 18. 3. & 2. Paral. 29. 2. Quamuis enim duobus illis peccatis eum grauilimè offenderit, tamen quia, ut dicunt Iurisperiti, parum pro nihilo reputatur, duo sola peccata, respectu tot aliorum bonorum operum à Davide præstitorum in occasionibus difficillimis quasi obfuscata sunt & obruta à misericordià Dei, & deleta ex eius memoria, eo modo, quo promissit verè pœnitentibus, non recordari amplius peccatorum eorum Ezech. 18. 21. 22. Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudicium & iustitiam, vitâ viuet & non morietur. Omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor.

130. *Secunda causa*, ob quam hæc numeratio peccatum mortale non fuit, est, quia videtur fuisse necessaria Davidi: perpetuò enim bella gerebat cum variis hostibus, ut patet ex Scriptura. Et quod mirabilis, est, postquam Deus ipse promissit Davidi 2. Reg. 7. 11. *Requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis* (quæ promissio contigit ante hæc numerationem populi) statim capite sequenti recensentur bella quæ gessit cum Philistæis, cum Moabitibus, cum Rege Soba (habente in exercitu suo viginti millia peditum) cum militibus missis ex Syria Damasci: quorum viginti duo millia cecidit. Et capite 10. pugnasse scribitur cum Ammonitis, qui in suo exercitu contra David habebant viginti millia peditum, & tredecim millia virosum. Et iterum pugnavit cum Syris v. 17. ex quibus occidit septingentos curus & quadraginta millia equitum, & fugavit quingenta octo millia ex residuo exercitu.

131. Quocirca & Vilalpandus t. 2. sui apparatus in Ezechielem l. 3. disp. 3. & Pineda de Salomone l. 4. c. 11. 8. docent vigesies ex inimicis Davidem reportasse victorias, pugnavit enim cum Philistæis, Idumæis, Syris, Damascenis, Ammonitis, Amalecitis, & aliis gentibus conterminis, & iugulavit infinita barbarorum millia, senos Reges deuicit, Ammonitarum, Syriæ, Rohob Syriæ Soba, Mesopotamiæ, Maacha, & Iacob. Si ergo post promissam à Deo requiem ab inimicis, tam validè à numerosissimis exercitibus impugnatum se expertus est David (si humano modo rem examinemus) quis ei vitio vertat, quod voluerit scire, quot habent aptos ad bellum, ut eâ notitiâ uti posset, ad resistendum hostibus suis? Quocirca ad summum otiosus actus fuit, ac proinde tantum venialis, velle scire, quot possit habere pro bello milites: siquidem sine nouâ numeratione, id poterat, plus minus, rescire à Iob præfecto suæ militiæ, qui ei dissuadebat hæc numerationem 2. Reg. 24. 3.

132. *Tertia causa*, sed cur dissuadebat Iob hæc numerationem populi? Agnouit procul dubio eam cum peccato esse coniunctam: siquidem ut additur 1. Paral. 21. 3. ubi eadem historia repeti-

tur, dixit Iob hæc verba ad David: *Augeat Dominus populum suum centuplum, quam sunt nunc, Domine mi Rex, omnes serui tui sunt: quare hoc querit Dominus meus, quod in peccatum reputetur Israël?*

Respondeo, peccatum hoc, fuisse elationem animi. Quæ de re sic S. Augustinus scribit lib. 22. cont. Faustum c. 66. *Ibi in gregem sibi commissam tanta dilectio pastoralis, ut pro eis ipse vellet mori, quando populo numerato, peccatum elationis eius, sic punire placuit Deo, ut eundem numerum minueret morte multorum, cuius multitudine cor Regis fuerat superbia peccatum.*

Atque hæc superbia & elatio animi non potuit esse in Davide peccatum mortale, tum propter testimonium Spiritus sancti qui sola peccata mortalia in Davide agnouit facta iniuriosè contra Uriam, tum quia ut superbia & elatio animi sit peccatum mortale, deberet esse circa obiectum suum, tanquam circa vltimum finem, ut docet S. Thomas 2. 2. q. 162. a. 4. & q. 132. a. 3. & q. 112. a. 2. Hoc autem de Davide nullus prudens cogitare potest, sciens eius pietatem, & videns obiectum huius superbiæ, nil continere grauis malitiæ, & ex se non esse intrinsecè malum. Numeratio enim populi res est indifferens, & si necessaria non sit, est peccatum veniale actus otiosi, & additâ superbiolâ internâ ortâ ex cõplacentiâ quadam de multitudine populi, limites peccati venialis non excessit.

Quarta causa, similiter Saul non ita acceptus Deo, uti erat David (appellatus à Deo, in vtroque Testamento, ut secundum cor Dei 1. Reg. 13. 14. & Act. 13. 22.) numeravit populum 1. Reg. 21. 8. & tamen non legitur offensus ei fuisse Deus hæc ob rem, quin potius post hæc numerationem populi, scribitur vicisse hostem vers. 11.

Et ita benè Fr. Elias à S. Teresia in Legatione triumphantis Ecclesiæ ad militantem pro liberandis animabus Purgatorij l. 1. c. 27. num. 8. ait: *David ex communi Theologorum calculo, non nisi venialiter peccauit, exercitum suum ob vanam quandam præsumptionem lustrando. Quod ante illum docuit Abulensis q. 4. & 32. in 1. Reg. 22.*

Quocirca nullo modo mortaliter peccauit David in hac populi numeratione sed tantum venialiter.

Deinde poterat in excusationem sui mandati adducere exemplum Dei, & se ab illo id didicisse, qui quamuis omnia etiam occulta sciat, tamen iussit per Moysen numerari populum suum, præsertim aptos ad bellum Nu. c. 1. & c. 3. & c. 4. Cur ergo Davidi, qui nesciuit numerum populi, id nocuit?

Dices cum Saluano contrarium sentiente. A. M. 29. 77. nu. 32. Davidem graue crimen voluisse committere, volendo occidere sibi contumeliosum Nabal cum totâ eius familiâ, idque ipsum Davidem agnouisse: præterea etiam iuramentum

mentum quo se obstrinxerat, seu potius imprecationem ni eam voluntatem exequeretur, fuisse vitiosam, cum in rem malam viurpata fuerit. Ideoque præter Abulensem q. 7. in 1. Reg. 25. & Caetanum in illum locum 1. Reg. 25. & S. Augustinum in ser. de decollatione S. Iohannis Baptistæ, qui citatur 2. 2. q. 4. apud Gratianum, & habetur to. 10. pag. 438. edit. Parisiæ: *Iurasse temerè. & non impluisse iurationem maiori pietate.*

Sed respondendum est, etsi Theodoretus q. 57. putet iuste Dauidem voluisse interficere, Nabal ob indignissima conuicia, & contumelias, vt notat Serratus 1. Reg. 25. fortè ideo, quia iam erat vnctus in Regem prima vice, 1. Reg. 16. 13. quâ vnctione nondum erat factus actus Rex (sed postea 2. Reg. 2. 4. 11. & c. 5. 1. 3. 4.) verumtamen designatus, concesserim ego voluntatem quidem illam fuisse circa obiectum peccati mortalis, quia non licebat Dauidi tunc homini priuato, viuente adhuc Saule Rege ac regnante, suam iniuriam vlcersi, etiam contra solum Nabal, multò minus contra familiam eius innocentem, siquidem nec Iudici licet ob peccatum Patris, v. g. punire innocentes filios, vt docent Theologi cum S. Thoma.

136. Sed excusandus est à peccato mortali Dauid, ob testimonium sacræ Scripturæ supra citatum. Causa autem excusans illum à peccato nulla alia potest assignari, quàm vehementia iræ, quâ fuit commotus, contra Nabal, & ex quâ etiam suos milites contra illum concitauit, & secum duxit, sed postea ab occurrente vxore Nabal placatus est. Passio enim vehemens causans inadvertentiam rationis excusat à peccato mortali, vt omnes Theologi docent, quæ cum possit diu durare, & interim suppeditare rationes apparentes exequendi aliquid, quod in se graue malum sit, fit, vt per earum rationum viam representationem, non sit tanta advertentia rationis, quanta requiritur ad peccandum mortaliter, præsertim in eo homine, qui ad eum erat mansuetus, vt Psal. 131. 1. dicitur: *Memento Domine Dauid, & omnis mansuetudinis eius: qui toties Sauli maiori & potentiori suo hosti antea pepercit, cum posset illum occidere non semel facillimè, sine vilo suo incommodo. Ob quam patientiâ S. Chryostomus ho. 1. de Dauide & Saule, eum Sacerdotem appellat Dei, non ob mactatum vitulum vel agnum in illâ speluncâ, in quâ solum Saulem inuenerat, & quæ ei erat Ecclesia, sed quia his rem honorificentiorum Deo obtulerat, mansuetudinem, & mactauerat irrationabilem animi motum, occideratq. iracundiam factus ipse tum, & victima, & sacrificus, & altare, quæ ibi pulchrè S. Chryostomus dilatat, aitque eum ex illâ speluncâ egressum, amictum humanitate, naturam humanam superante, cum tantâ gloriâ cum quantâ tres pueri egressi sunt in camino ardenti. Nam quemadmodum illos non exussit ignis, ita hic non consugrauit iræ incendio &c. Quis ergo de talis patientiæ heroï, etiam suspicetur ob pau-*

Lancicij Opusc. Tom. 2.

cula verba cõtra se dicta à Nabal peccasse mortaliter, quoniam vitæ suæ quod maius est insidiantem Saulem tamdiu tolerauit cum patientiâ heroïcâ? Ideo malè Salianus condemnat Dauidem quasi deliberatione sufficienti ad peccatum mortale ob moram in hac cogitatione traductam, illud peccatum mortale saltem mente commiserit. Non dicit quidem fuisse mortale, sed tamen graue, sed cum fuerit in materiâ graui, & deliberatè dicat id ab eo mente agitatum, hinc sequitur eius iudicio, fuisse mortale. Sed si tale esset, falsum esset quod dicit Scriptura solis peccatis iniuriolis Viræ Dauidem violasse Dei mandata. Nam esset multò grauius hoc desiderium non vnum Viram occidendi, sed Nabal cum totâ suâ familiâ. Vnde non valet quod ait Salianus, idè excipi sola peccata contra Viram commissa, tanquam eminentiora aliis, tum quia dum prudens homo certa aliqua excipit, post propositionem vniuersalem, omnia comprehendit exceptione digna, quantò magis Spiritus S. qui obliuione non laborat, vt solent etiam prudentes homines, præsertim in Scripturâ id asserendo, quæ pro totâ Ecclesiâ omnibus seculis ad instructionem nostram eius voluntate erat duratura: tum quia, si mortaliter peccasset Dauid volendo occidere Nabal cum totâ suâ familia etiam vsque ad canem, (vt est in facto textu, & explicant benè omnes interpretes) longè grauius peccasset quàm peccando contra Viram, siquidem non solus ille peccasset, sed omnes eius milites quos contra Nabal & eius familiam 400. secum gladius accinctos assumpserat, omnes enim illi fuissent complices peccati eiusdem ob consensum datum in illud. Quocirca dum Spiritus S. sola peccata iniuriola vitæ & thoro Viræ commemorat, non ideo id facit quòd essent maiora aliis, sed quòd sola illa fuerint mortalia & violatiua Dei mandatorum. In cæteris ergo materiis non peccauit mortaliter, sed seruaui mandata eo modo & fortè melius, quàm ille adolescens Euangelicus dixit Christo se seruasse, idè quæ fuit adamnatus à Christo, vt ait S. Marcus c. 10. 21. quod signum est id verè eum dixisse, cum tamen procul dubio solitus fuerit peccare venialiter, simili ergo modo & Dauid tantum venialiter peccauit numerationem populi indicendo.

137. Quoad secundum, quantopere Deus ostenderit se esse offensum hoc eius peccato veniali, ex his apparet, & quantopere sit vitandum quoduis peccatum veniale deliberatum, vt hoc erat in Dauide.

Primo, quia etsi magis scribatur doluisse ob hoc peccatum, quàm ob adulterium & homicidium Viræ, tamen Deus non condonauit illi hoc peccatum tam facile, & tam citò, vt condonauit illud. Nam cum à Nathan Propheta fuisset reprehensus ob peccata contra Viræ vxorem & Viræ personam commissa, quamprimùm

mum hæc sola verba protulit 2. Reg. 12. 13. *Peccavi Domino*, statim ibidem scribitur dixisse Nathan ad Dauid: *Domine quodque tibi insulit peccatum tuum*. & solâ morte filij ex adulterio à Betsabea geniti, illa peccata punienda prædixit. At postquam Dauidi allatus esset numerus numerati populi, dixit Dauid ad Dominum vers. 10. *Peccavi valde in hoc facto, sed precor, Domine, ut transferas iniquitatem serui tui, quia stultè ego nimis*. En, non dixit tot verba coram Nathan dolens de adulterio & homicidio. Præterea cum deinde Gad Propheeta Dauidi Dei nomine indicavit, eum hæc numeratione populi offendisse Deum, plura iterum veræ pœnitentiæ signa ostendit quam Propheeta Nathan. Dixit enim Dauid ad Dominum vers. 17. *Ego sum qui peccavi, ego iniquè egi: isti, qui oves sunt, peccaverunt & vertatur obsecro, manus tua contra me, & contra domum patris mei*. Nec tamen impetrauit statim cessationem plagæ & populi interuentionem, sed hoc tantum, ut venerit ad eum iterum Gad Propheeta diceas vers. 18. & sequi. *Ascende, & constitue altare Domino in arca Areunâ Iebusai*. Et postquam Dauid illuc ascendit, & emit illam aream (præmissis ab Areuna cæremoniis politicis salutationis, adorationisque, & contractu inito, & variis sermonibus vtrò citroque,) & altare adificauit, & obtulit holocausta & pacifica, tunc primùm propitiatus est Dominus, & cohibita est plaga ab Israël.

139. *Secundò*, Magnitudo offensæ Dei ob hoc peccatum veniale Davidis, potest cognosci ex pœnâ grauissimâ à Deo illatâ populo, siquidem pestilentia sustulit Deus ob illud, septuaginta millia virorum 2. Reg. 24. 15.

Vbi notandum est, pœnâ huius grauitatem colligi ex quatuor rebus, & ex grauitate pœnæ, grauitatem cuiusuis venialis peccati.

Primò, ex ipso numero occisorum secundùm se considerato. *Mortui enim sunt ex populo septuaginta millia virorum*. 2. Reg. 24. 15. Si enim nunc vnus tantùm sciretur à Deo occisus fulmine ob aliquod peccatum, quilibet fateretur, valde esse exosum Deo, illud peccatum, & non leue, nec parui pendendum esse, quanto ergo magis si 100. homines, si mille ob aliquod puniret. Cum autem 70000. virorum quæ faciunt ingentem exercitum, & magnam Ciuitatem, punierit, quis non videat, vnum veniale peccatum deliberatum, esse rem iudicio Dei grauissimam etiam si ab alio committatur.

Secundò, grauitas pœnæ agnosceretur ex comparatione eius ad alias pœnas diuinas minores. Nam 1. Reg. 6. 19. percussit Deus de viris Bethsamitibus, de populo 70. tantùm viros, & quinquaginta millia plebis, eò quòd vidissent arcam Domini. Hic autem 70000. Virorum occidit. Quando Deus voluit punire idololatrias ob adoratum cultu diuino vitulum. Exo. 32. Moysis iussu occisa sunt à Leuitis quasi 23000. homi-

num vers. 28. post culpam condonata à Deo ad preces Moysis vers. 14. *Placatus est Dominus ne faceret malum*. Maius fuit peccatum idololatriæ quam numeratio populi, cui ergo hoc feruētius puniuit Deus.

Respondes, vt ex pœnæ magnitudine, discamus non parui facere peccata venialia delibetata, etsi videantur parua. Ideò S. Chrysostomus h. 87. in Matth. ait; *Mirabilè & inauditum dicere audeo, solet mihi nonnunquam non tanto studio magna videri esse peccata vitanda, quanto parua & vilia, illa enim vt auersemur, ipsa peccati natura efficit; hæc autem, (id est, parua) hoc ipso quia parua sunt, desides reddunt, & dum contemuntur, non potest ad expulsiōnem eorum, animus generosè insurgere. vnde citò ex paruis maxima sunt negligentia nostra. Non dicit hoc S. Chrysostomus, quòd parua fiant magna, sed quòd per ea neglecta, non curata, deueniant ad magna, scilicet ad mortalia, ad quæ disponunt iuxta doctrinam S. Thomæ supra relatam, & iuxta sententiam etiam aliorum Patrum. Hinc S. Gregorius l. 31. mor. c. 9. al. 12. *In vnoquoque lapsu à minimis semper incipitur, & succrescentibus defectibus, ad grauiora deuenitur. Nunquam quippe illic anima, quò ceciderit, iacet; quia voluntariè semel lapsa, ad peiora pondere suæ iniquitatis impellitur, vt in profundum corruens, semper adde profundiùs obruat. Quocirca ne parui faceremus lapsum in peccatum veniale, quandoque illud Deus grauius temporaliter in hac vitâ puniuit, quàm maiora & mortalia.**

Tertio, grauitas pœnæ huius agnosceretur, quia precibus ardentibus Dauid eam à se non potuit abigere: etsi offerret Deo potius in suam familiam, quàm in populum eam transferri. Deus tamen quia vidit in eius familiâ paucos esse, & illam ob alia Davidis merita extingui noluit, maluit plurium morte hoc peccatum castigare.

Tertio, magnitudo offensæ Diuinæ ob hoc peccatum veniale Davidis, hinc etiam apparet, quia si velimus ad literam accipere quæ scripta sunt 2. Reg. 24. non admittendo figuras, & explicationes piæ, sed vt verba ipsa sonant S. Scripturæ, videtur voluisse Deus ostendere per punitiōnem tam grandem subditorum Davidis, quantoperè ei displiceant peccata venialia, etiam à carissimis amicis suis commissa. Nam postquam extendisset manum suam Angelus Domini super Ierusalem, vt disperderet eam, miseris Dominus super afflictione, ait Angelo percutienti populum: *Sufficit nunc contine manum tuam*. Et post hæc dicta à sacro Scriptore narratur aduentus Gad Propheetæ, dicturi Dei nomine de emendâ arca Areunæ, & postea recensetur iter à Dauide factum ad Areunam, deinde contractus longiusculus emptionis areæ, & ædificatio altaris, & conquisitio bouum immolatorum, & eorum immolatio, & tàm demum dicitur placatus esse Deus, & cessasse plaga illa Angelica. Proinde, soli tex-

tui sacro insistendo, videtur Angelus perrexisse
 sat diu in puniendo populo, postquam à Deo
 audiuit: *Sufficit nunc comine manum tuam*, quia
 antequam David iussit ad Arcuam, antequam
 vltro citroque loquendo cum eo emisset arcam,
 & antequam altare edificasset, & antequam
 boues immolasset, Deus iusserat cessare Ange-
 lam à puniendo, qui ramen non nisi post im-
 molationem boum cessauit. Sed vbi est illa cõ-
 mendatio obedientiæ Angelicæ ab ipso David
 decantata: *Psal. 102. Benedictus Dominum omnes An-
 geli eius, potentes virtute, facientes verbum illius, ad
 audiendam vocem sermonum eius: quasi dicat, qui es-
 stis adeo obedientes Deo, vt audita minimã vo-
 ce Dei, statim exequimini quæ imperat vobis.*
 Atqui hæc non sunt executi statim, sed post tot
 molimina sermonum cum Arcua, & operum
 in ædificatione altaris, in solutione arcæ, In ac-
 quisitione boum, in immolatione &c.

Cur hoc: vt ostendat Deus, quantopere odit
 quoduis peccatum veniale, etiam à suo carissimo
 seruo commissum deliberatè; vt erat il-
 lud Davidis, qui, etsi præmonitus à Iobab, noluit
 reuocare suum mandatum de populo mune-
 rando.

Quartò, magnitudo Diuinæ offensæ erga Da-
 uid, & grauitas peccati venialis deliberatè com-
 missi hinc apparet, quia in David magno sancto
 noluit esse illud impunitum, etsi pro illo valdè
 doluerit.

Quis enim erat David?

144. Respondeo primò, vir secundum cor Dei. Sic ap-
 pellatus & in veteri lege 1. Reg. 13. 14. & in No-
 uâ Act. 13. 22. Multum autem ad hoc requiritur,
 vt quis sit secundum cor Dei, quod est amplitu-
 dinis infinitæ, multa exigit, omnia examinat, nõ
 decipitur humanâ hypocriti & fictione. Causa
 autem huius appellationis adeo honorificæ, iu-
 dicio, S. Chrysostomi ho. de Dauide & Goliath,
*est hec quia sanctissimus homo, quicquid Deus cogitat,
 gerit, quicquid mente concepit, perficit: dum enim cordi
 Dei cor proprium iungit, & menti eius mentem suam
 adnectit: hoc est, vt qua vult Deus velit, & qua non
 vult similiter nolit: sic eum Dominus indiuiduo amore
 & coniunctâ charitate dilexit.* Hanc causam etiam
 adfert S. Gregorius in l. 1. Reg. Per cor Dei, inquit,
*in sacro eloquio intima eius voluntas designatur. Iuxta
 eam verò sumus, quando hanc & per intellectum ag-
 noscimus, & per amorem custodimus.*

145. At iudicio B. Petri Damiani l. 9. ep. 3. in ordi-
 ne 72. ideo sic appellatus est: quia eius vitæ & o-
 peribus delectabatur. S. verò Hilarius in Psal. 53. sub
 initium, ideo sic vocatum asserit, quia non est per-
 secutus bello inimicos, neque insidiantibus sibi decertiã-
 do armis resistit, sed exemplo Domini, proditus orat,
 periclitans psallit, patiens odia gratulatur, malum pro
 malo non reddens, sed Domine mansuetudinis emu-
 lator, cum tribulatur, cum proditur, cum fugatur, Dõ-
 minum, (cuius tantum aduersus impios armis vitur)
 deprecatur: Deus in nomine tuo saluum me fac, Sancti

modo: Et S. Dionysius Areopagita ep. 8. ad De-
 mophilum: *Quid, inquit, Davidem fecit Diuinã a-
 micitiã dignum? Nempe eum esset bonus, atque in hostes
 benignus. Inueni, inquit ille summè bonus, ac benigni-
 gnitatis amator, hominem secundum cor meum.* Et
 hanc huius appellationis causam adfert etiam
 S. Bernardus ser. 34. in Cant.

Et propter hanc sanctimoniam Davidis à
 Spiritu S. de eo dicitur Eccli. 47. 2. *quasi ad eum se-
 paratus à carne. sic David à filius Israël*: hoc est, vt
 exponunt interpretes, sicut ad eum in sacrificiis
 Pacificorum, quæ de bobus, ouibus; agnis, ca-
 pris, offerrebantur, totus adolebatur Domino &
 in ipsius honorem cremabatur, Leuit. 3. reliqua
 verò caro victimæ pacificæ partim cedebat Sa-
 cerdoti, scilicet pectuseulum & armus, partim à
 populo offerente comedebatur; ad eum verò so-
 lus cum aliquot pinguioribus intestinis adole-
 batur Deo instar holocausti ideoque erat sacra-
 tior, ita David sanctitate alios superabat, tanquã
 totus Dei, totus diuinus, vt etiam notat Pineda
 l. 1. de Salomone c. 2. n. 2.

Et vers. 10. de eodem dicitur: *De omni corde suo
 laudauit Dominum & dilexit eum.* Pondera quàm
 sit magna res hæc. Ideo Pineda l. 1. de Salomo-
 ne c. 2. n. 8. concludit: *Davidis seculo nullum fuisse
 inter Israëlitas & Gentes Davidi parem in sanctitate,
 immò in eã Davidem non fuisse minorem Abrahamo,
 Isaaco, & Iacobo, quin fuisse sanctiorem Abrahamo,
 docet disertè Abulenſis Matth. 22. q. 135. 154. Sal-
 meron to 3. part. 16. & fauet S. Chrysostomus
 h. 2. in c. 1. Matth. Eundem Iosia & Ezechia cæ-
 terisque Regibus fuisse sanctiorem docet Bar-
 radius l. 3. c. 15. & consentiunt cæteri, & Corne-
 lius in c. 7. Eccli. vers. 2. hos citant. Et S. Chryso-
 stomus in Psal. 50. David, inquit, in Regali culmine
 Monachi vitam imitabatur. Et h. 30. in Gen. In pur-
 pura & diademate Monachorum vitam transcendebat.*
 Et ho. de Dauide & Saule: *In naturã humanã
 vitam præstitit Angelicam. Et non contigit illi gusta-
 re talem hostiam, neque particeps fuerat sanguinis Do-
 minici, sed legibus imperfectioribus educatus, tamen ad
 Euangelicæ Philosophiæ fastigium animi moderationis
 peruenit, qui ex insidiis Saulis triplã quadruplã, mar-
 tyrij coronã redimitus est. Ideo eius successores
 comparantur cum eius vitã & imperfecti, &
 perfecti. Salomon, de quo 3. Reg. 11. 4. dicitur:
 Non erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo, si-
 cut cor David Patris eius. Et Ieroboam, de quo 3.
 Reg. 14. 8. dicit Deus. Non fuisti sicut seruus meus
 David, qui custodiuit mandata mea, & secutus est, me
 in toto corde suo. Et de Abiam, 3. Reg. 15. dicitur:
 Ambulauit, in omnibus peccatis Patris sui, quæ fece-
 rat ante eum, (Roboam) nec erat cor eius perfectum
 cum Domino Deo suo, sicut cor David Patris eius. Et
 4. Reg. 14. 3. de Amalia dicitur: Fecit rectum corati
 Domino, verum tamen non vt David Pater eius. E. õ-
 trario de Ezechia dicitur 4. Reg. 8. 3. Fecit quod
 erat bonum coram Domino, iuxta omnia quæ fecerat
 David Pater eius. Et de Iosia 4. Reg. 22. 2. Fecit
 quod*

quod placitum erat coram Domino, & ambulauit per omnes vias Dauid Patris sui.

149.

Secundò. Agnoscitur Dauidis gratia coram Deo, in remissione peccatorum duplicis adulterij & homicidij, quòd vix dixit ad Nathan, à quo monitus fuerat de peccatis commissis: Peccavi Domino: statim dixit Nathan ad Dauid: Dominus quoque transfudit peccatum tuum. Quod ponderans S. Ambrosius Apol. 1. Dauid. c. 2. Nul- tum, inquit, attulit lapsus impedimentum, sed velo- citatis incentiua cumulauit, & acrior ad currendum surrexit. Ideo Spiritus S. Eccli. 47. 13. ait: Domi- nus purgauit peccata ipsius, & exaltauit in aeternum cornu eius, & dedit illi testamentum Regni & sedem gloriae in Israël. quæ duo non obstantibus pecca- tis eius à Deo purgatis, Deus contulit illi in æ- ternum, gloriam & imperium, illi, & semini eius, pacto inito cum illo, de perpetuo Regno eius 2. Reg. 7. 12. quod quoad temporale domi- nium durauit vsque ad excidium Hierosolymæ per Chaldaeos: postea durauit Spiritualiter in Christo eius filio, iuxta promissum Angeli Luc. 1. 32: Dabit illi Dominus Deus sedem (id est Regnum) Dauid Patris eius, & regnabit in Domo Iacob in aeternum. scilicet in Ecclesiâ militante per gratiam, in triumphante per gloriam æter- nam.

150.

Tertio. Agnoscitur gratia Dauidis coram Deo & sanctitas eius, quòd etiam post eius mortem, alijs, & regnis ipsis, ac familijs successorum eius benefecerit, & quodammodo sibi eum æqua- rit in modo loquendi, & eius merita coram a- lijs commendando, vt infra patebit.

Primo enim Regnum Iuda Deus Dauidis posteris, qui eo priuari ob sua scelera merue- runt, multis seculis integrum, seruauit ob re- spectum Dauidis: sic enim dixit Salomoni 3. Reg. 11. & seq. postquam Salomon adamasset mulieres alienigenas multas, contra Dei man- datum, & accepisset Vxores quasi Reginas 700. & Concubinas 300. & sequeretur in se- nestute Deos alienos, eosque coleret, & sana idolis ædificasset, iratus Dominus Salomoni quod auersa esset mens eius à Domino Deo Israël. apparuit illi dixitq;: Quia habuisti hoc apud te, & non custodisti pactum meum & praecepta mea, quæ mandauit tibi, dirumpens scindam regnum tuum, & dabo illud ser- uo tuo: verumtamen in diebus tuis non faciam, pro- pter Dauid Patrem tuum. De manu filij tui scindam illud, nec totum Regnum auferam: sed tribum vnã dabo filio tuo. propter Dauid seruum meum.

Secundò. Cum esset executurus Deus pœnas quas comminatus fuerat Salomoni; suscitauit Ahiam Prophetam qui Ieroboamo Dei nomi- ne dixit 3. Reg. 11. 31. Hac dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego scindam Regnum de manu Salomonis, & da- bo tibi decem tribus. Porro vna tribus ei remanebit propter seruum meum Dauid. (Quanquam postea præter tribum Iuda etiam tribus Benjamin ad- hæsit Roboamo filio Salomonis. 3. Reg. 12. 21.

quas fuisse tribus diuersas, patet ex Num. 17. 11.) Non auferam omne Regnum de manu eius, sed Ducem ponam eum cunctis diebus vita sua propter Dauid seruum meum, quem eligit, qui custodiuit mandata mea & praecepta mea. Auferam ergo Regnum de ma- nu filij eius, (scilicet Roboami filij & successoris Salomonis) & dabo tibi decem tribus, filio autem eius dabo tribum vnã. Cur? vt remaneat lucerna Dauid seruo meo cunctis diebus coram me.

Tertio. Cum Roboami filius Abiam regnaret super Iudam, & ambularet in omnibus peccatis Patris sui, nec esset cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut Dauid Patris eius, addit Sacer textus; Sed propter Dauid, dedit ei Dominus Deus suus lucernam in Ieru- salem, vt suscitaret filium eius post eum, & statueret Ierusalem, eo quòd scisset Dauid rectum in oculis Domini. 3. Reg. 15. 4. 5.

Quartò. Cum Ioram filius Iosaphat Regis Iuda regnaret in Ierusalem & ambularet in viis Regum Is- rael, sicut ambulauerat Dominus Ahab. scissetq; quòd malum est in conspectu Domini, dicit Sacer textus 4. Reg. 8. 19. Noluist autem Dominus disperdere Iu- dam propter Dauid seruum suum.

Quintò. Cum Ezechias consternatus esset ti- mens Regem Assyriorum, qui cum ingenti ex- ercitu venerat, Deus per Isaiam Prophetam hac Ezechia nunciauit inter alia 4. Reg. 19. 32. & seq. Hac dicit Dominus de Rege Assyriorum: Non ingredietur Urbem hanc, nec mittet in eam sagittam, (pondera singula) nec occupabit eam clypeus, nec circumdabit eam munitio. Per viam qua venit, reuer- tetur, &c: Protegamq; Urbem hanc, & saluabo eam propter me & propter Dauid seruum meum. Tacitq; est, igitur in nocte illa, venit Angelus Domini, & per- cussit in castris Assyriorum centum octoginta quinquè millia. Quæ verba iterum repetijt Ezechia, ite- rum ad eum missus Isaias, eum agrotantem sanaturus. Protegam (inquit 4. Reg. 20. 6.) Urbem istam propter me, & propter Dauid seruum meum. Ita quodam modo Deus sibi exæquauit Di- uidem promittens ea, propter se, & propter Dauid seruum suum.

His positis ponderemus adhuc aliqua, quo- modo in tam caro seruo suo, & viro secundum cor suum, Deus punierit peccatum veniale, ob superbiolam & arrogantiam venialem delibe- ratione plena commissam.

Primo hanc cladem populi non accidisse ob peccata populi, vt putat Procopius & Theodo- retus in Comm. & alij quidam Patres, sed ob solius Dauidis peccatū. Quamuis enim Theo- doretus quæst. vlt. in 2. Reg. putet populum puni- tum, quia militauerat contra Dauid sub im- pio parricida filio eius Abolon, vel Saüle, vel vt putat Lyranus, quia Sebæ filio Bochi contra Dauidem legitimum suum principem adhaere- rat, 2. Reg. 20. 21. vel propter alia peccata po- puli, vt putat Abulensis, q. 7. in c. 24. 2. Reg. & alij quidam Patres, tamen certum esse debet, non ob peccata populi, sed ob solius Dauidis

pecca-

peccatum, hanc eadem accidisse.

Primò. Quia SS. Patres id docent Augustinus l. 22. contra Faust. c. 66. expressè ait, *populo numerato peccatum elationis eius sic punire, placuisse Deo, vt eundem numerum minueret morte multorum, cuius multitudinem cor Regis fuerat superbià pertentatum: & in illo quidem, hominum copià se extulerat, tumorem animi humani, eiusdem copia diminutione sanauit.* S. Ambrosius id vanitati Dauidis attribuit l. de penit. c. 9. Et S. Chrysostomus h. 25. in ep. Rom. in morali, expressè ait 70000. peste occisa ob peccatum Dauid, seu vt est in græco, ἐπὶ τῷ Δαβὶδ. Ob Dauid.

Secundò. Quia alij Sancti posteriores idem asserunt. S. Sacerus Sulpitius l. 1. Sacræ historiæ: Deinde S. Thomas disputans, an vindicta sit exercenda in eos qui inuoluntariè peccauerunt, & dicens penâ secundum rationem penæ, debere puniri tantum peccantes, penâ tamen vt medicinâ, interdum, puniri innocentes, & sic ait 2. 2. q. 108. art. 4. ad 1. *Pro peccato Dauid populum numerantis, populum Israël puniunt esse vt habetur 2. Reg. vlt.*

Tertiò. Quia ipse Dauid postquam numeratus fuit populus, antequam Deus populum punire cepisset, & peccatum ei exprobraffet, agnouit se peccasse: idè dicitur 2. Reg. vlt. 10. *Percussit autem cor Dauid enim* (scilicet scrupulum sensit in conscientia & corde suo) *postquam numeratus est, populus.* Agnouit ergo se peccasse.

Quartò. Id coram ipso Deo fatetur v. 10. *Et dixit Dauid ad Dominum peccavi valdè in hoc factò: stultè egi nimis.*

Quintò. Post hanc Orationem, vt appareat Dauidem peccasse in numeratione populi, missus à Deo Gad Propheta dat ei optionem eligendi penam, aut 7. annos famis, aut 3. menses fuge ab aduersarijs, aut 3. diebus pestilentiam. Hanc elegit, statimque secuta est.

Sextò. Id quoque in eo agnouerat Iob Princeps militiæ eius, non populo sed ipsi Dauidi id nociturum, idè què ei sua debet ne numerari iuberet populum, vt dicitur initio c. v. 3.

Septimò. Ipse Sacer textus clarè dicit i. Paral. 21. 7. *Displicuit autem Deo, quod iustum erat* (scilicet à Dauide, eadem enim historia etiam ibi fusè recensetur, quæ erat scripta 2. Reg. vlt.) *& percussit Israël.* ergo propter iustionem non propter peccata populi percussit populum. Quamuis ergo malè fecerit populus ille adhærendo inimicitia Saul, & habuerit alia peccata, tamen ex Scripturâ non constat, ob id vel ob alia peccata fuisse punitum populum, sed contrarium constat, vt vidimus, scilicet ob solum peccatum Dauidis in numerando populo ex eius arrogantia id contigisse.

Deinde si verum esset, idè punitum (vti putat Iosephus l. 7. antiq. c. 10.) & Glossa in c. Exod. 30. 12. *quia volens cognoscere quantum militum numerus recenseri posset in populo, non soluit semici-*

clum, obliuio præceptorum Moysi, qui prædixerat, quoties censeretur populus in singula eius capita pendendum, Deo semiciclum, iussit Iobabum Imperatorem ire ad censum peragendum (lex illa est Exod. 30. 11. 12: *Quando tuleris summam filiorum Israël, iuxta numerum, dabunt singuli pretium pro animabus suis Domino, & non erit plaga in eis cum fuerint recensiti.* Hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen, dimidium scli iuxta mensuram Templi) id non constaret. quia verum non est, quod Iosephus asserit. *Primò* quia non fuisset necesse vt Iobab dissuaderet Dauid (vti dissuasit) numerationem populi, sed suggestisset semicicli pensationem. Agnouit ergo elationem, inquit Salianus. A. M. 3016. nu. 43. *Secundò* quia ipse Dauid statim ac recessit numeratum populum, angustia cepit in conscientia, quod signum est, numerationem solam, esse ab eo tanquam culpabilem agnitam. *Tertiò.* Si verum esset quod Iosephus ait, ex obliuio legis rarè excusat à peccato, cum ergò punitum sit aliquod peccatum Dauidis, non ex obliuio legis sed ex certâ conscientia & deliberatione commissum, est punitum. Itaque propter solius Dauid superbiolam, hæc penâ à Deo inflicta fuit, vt præter Salianum supra citatum sensit Abul. q. 17. in cap. 2. 4. lib. 2. Reg. & Serrarius in Comment.

Nec est, quod aliquis dicat cum quibusdam Theologis, peccata aliena non puniri temporaliter à Deo, sed propria tantum. Nam certum est, peccata parentum puniri in filijs Exod. 20. 5. *Ego sum Dominus Deus tuus, sortu Zelotes, visitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me.* Et Exod. 34. 7. *Qui reddis iniquitatem Patrum in filijs ac nepotibus, in tertiam & quartam generationem.* quo loco S. Thomas 1. 2. q. 87. a. 8. ad 1. dicit de penis temporalibus, vel corporeis in quantum filij sunt quædam res parentum, & successores prædecessorum. Et pro peccato Cham, Chanaan filius eius maledictus est à Noè. Gen. 9. 25. Sic adulterium punitur vel sterilitate, vel illegitimæ prolis interitu Gen. 20. 18. Sap. 3. 16. cap. 4. 2. 34. Homicidium, interitu filiorum 2. Reg. 12. 18. Matth. 23. 35. & 27. 25. Luc. 11. 50. Act. 18. 6. Rapienam & oppressionem pauperum tota luit raptoris & tyranni posteritas Iob. 4. 21. & 8. 22. & 12. 15. Giezi etiam peccante, lepra transmissa est ad posteros 4. Reg. 5. vlt. ob Pharaonis adulterium in Saram admittum non tantum Pharaonem flagellauit Deus plagis maximis, sed & domum eius, Gen. 12. 17. Et quamuis Abimelech non tetigerit Saram Gen. 20. 4. & actu non peccarit cum ea Gen. 20. 6. tamen sterilitate Deus puniuit omnes in domo eius. Gen. 20. vlt. procul dubio ob voluntatem peccandi cum Sara, filiolus Dauid ob eius peccatum extinctus est. 2. Reg. 12. 14. 15. pro peccato filiorum Heli, populus

lus contrit in conspectu Philistinorum, & arca capta est 1. Reg. 4. Paruuli Sodomitarum, etiam illi qui erant aliquo remedio liberati à peccato originali, & alij innocentes cum parentibus reis perierunt. Gen. 19. 25. & paruuli pro peccato Dathan & Abiron, cui non consenserunt vna cum eis absorpti sunt: Num. 16. 32. Imò pueruli etiam & bruta animantia pro peccato Amalecitarum iussa sunt necari. 1. Reg. 15. 3. 51. Niniuitarum paruuli Ion. 1. Et propter delictum Acham qui furatus fuerat de spolijs Iericho percussit Dominus 36. homines ex exercitu misso à Iosue contra Urbem Hai. Ios. 7. 1. 5. Et hoc certum est. Ideò merito S. Augustinus, l. 6. con. Iulianum c. 7. De anathemate contra interdictum, quia vsurpauit vnus, in eos qui hoc fecerant, nec factum fuisse nouerant vindicta procepit. Et libro eodem c. 12. ait: *Quàm multa sunt diuinorum testimonia Scripturarum, quæ parentum peccatis obligant filios, numerare quis possit? Cur enim peccauit cham & in eius filio Chanaan vindicta prolata est? Gen. 9. Cur pro peccato Salomonis filius eius diminutione regni punitus est? 3. Reg. 12. Cur peccatorum Achab regis Israël in eius posteros pena dilata est? 3. Reg. 21. Idem docuit epist. 75. ad Auitum. Certum etiam & illud mihi videtur, hoc modo filios & filias eius etiam innocentes, esse cum Patre occisos, vt colligitur ex Scripturâ, & est communis opinio cum Serrario q. 30. in c. 7. Iosue, & expressè ait S. Basilius l. 1. c. 3. de pecc. col. 2. Deus enim, Dominus vitæ & mortis, etiam non in pœnam propriam, sed in pœnam patris, qui eorum supplicio maximè cruciabatur, vt benè ait Sallianus A. M. 25. 84. n. 128. & ad bonum totius populi, cui hoc factò maximus timor incutiebatur, priuare eos vitâ potuit, præbens morte eorum medicinam alijs, ne deinceps auderent iussa Dei violare, videntes se, & in se, & in suâ posteritate perituros. Et confirmatur Primò iudicio ipsius David, qui nisi putasset ob solum suum peccatum puniri populum, & nisi existimasset iuste Deum ob vnus peccatum etiam alios posse punire, etiam non consentientes ad peccatum, volens Deum auertere à puniendo populo, vt dixit Deo 2. Reg. 24. 17. *Ego sum qui peccaui, ego iniquè egi, isti qui oues sunt quid fecerunt? Vertatur obsecro manus tua contra me & contra Domum Patris mei. Non petijisset Domus Patris sui hoc malum pœnæ, ni Deus id soleret facere, puniendo innocentes temporali pœna, ob peccatum alterius. Sic etiam ob Saulis flagitium, Saulis posteri crucifixi 2. Reg. 21. Daniel, tres pueri, Ezechiel in captiuitatem ducti propter maiorum peccata etiam innocij, sic & propter elationem Ezechia eius posteri in Babylonem abducti 4. Reg. 20. 14. & seq. Vnde Leuit. 26. 39. dicitur: *Propter peccata Patrum suorum & sua affligentur. Idque iubet Deus, etiam Deut. 13. 14. 15.***

Secundò Confirmatur idem ratione S. Thomæ qui 1. 2. q. 87. art. 7. & 8. ait: *Detrimētum corporaliū rerum, vel etiam ipsius corporis esse quasdam pœ-*

nales medicinas ordinatas ad salutem anime: vnde nihil prohibet talibus pœnis aliquem puniri pro peccato alterius, vel à Deo vel ab homine, vt pote filios pro Patribus, & subditos pro Dominis, in quantum sunt quedam res eorum: ita tamen quod si filius vel subditus est particeps culpa, huiusmodi pœnalis defectus, habet rationem pœnæ. quantum ad eum pro quo punitur, quantum verò ad eum qui punitur, rationem medicinæ tantum, nisi per antecedens in quantum peccato alterius consentit: ordinatur enim ei ad bonum anime, si patienter sustineat. Porro 2. 2. q. 108. art. 4. idem docens, ait, hanc medicinam pœnalem quâ puniuntur aliena peccata in alijs, esse non solum sanatiuam peccati præteriti, sed etiam præseruatiuam à peccato futuro, & promotiuam in aliquo bonum. Et secundum hoc aliquo modo interdum puniri sine culpa, non tamen sine causâ. Et quia bona spiritalia sunt maxime; ideo quandoque punitur aliquis in temporalibus bonis absque culpa, cuiusmodi sunt plures pœnæ præsentis vite diuinitus inflictæ ad humilitationem vel probationem. Et in Responſione ad primum. Vnus homo, inquit, pœnâ spiritali (scilicet peccati vel inferni vel purgatorii) nunquam punitur pro peccato alterius, pœnâ autem temporali quandoque vnus punitur pro peccato alterius. Triplettem modum assignat talis punitionis, primum, (qui ad nostrum propositum facit) quia vnus homo temporaliter est res alterius, & ita in pœnam eius etiam ipse punitur, sicut filij secundum corpus sunt quedam res patris & serui sunt quedam res Dominorum.

Quando ergo dicitur Deut. 24. 16. Non occidentur Patres pro filijs, nec filij pro Patribus, sed vnusquisque in iniquitate suâ morietur. Et Ezech. 18. 20. Anima qua peccauerit ipsa morietur, filius non portabit iniquitatem patris sui. In his duobus locis sermo est de morte & pœna non temporali, sed spiritali, peccati & eternæ damnationis, vt benè ostendit Vasquez, 1. 2. disp. 135. c. 2. n. 8. Tali enim pœnâ etiam infantes ob peccata parentum non puniuntur, sed si baptizati sunt, saluantur, si non, moriuntur in proprio peccato originali, & ob illud priuantur beatitudine celestis. Atqui ob peccata aliorum etiam innocentes à Deo puniuntur filij ob peccata parentum, serui ob peccata Dominorum, Ciues ob peccata Magistratus, vel conciuuium aliorum, vt contigit in diluio Ciuitatibus Sodomiticis, in quibus multi simul innocentes paruuli intercepti sunt: vt benè docet S. Thomas 1. 2. q. 87. art. 7. & 8. ex communi & 2. 2. q. 108. a. 4. ad primum sententiâ, quam etiam docet Tannet disp. 4. de peccatis q. 10. n. 115. 114. Valentia q. 17. pa. 2. Suarez to. 4. in 3. p. d. 48. l. 2. n. 5. Prad. to. 1. in Ezech. c. 18. v. 20. Roderic. to. 1. tr. 8. c. 23. Serrarius q. 37. in c. 7. Ios. citans pro illâ re S. Augustinum q. 8. & S. Gregorium l. 15. mor. c. 31. Idem docet Hugo Victorinus, & Abulensis Tertull. l. 2. con. Marcion. cap. 15. & ex parte Cornel. in c. 34. Exod. v. 7. licet dicat id esse ratum & extraordinarium, quod concedo. Sed exempla supra

supra allata facta multa, ostendunt id sepe factum. Vnde merito S. Basilius in reg. breu. Regula 47. id probat exemplo Acham, qui vna cum suis omnibus (qui ignorauerant eius delictum) subit exilium. Heli quoque quia non eo modo quo aequum erat aduersum filios indignatus est, vsque eo Dei iracundiam irritauit, vt & populus vna cum filijs ipsius interuentione absumptus sit, & arca ipsa capta in hostium potestatem deuenit, & sub hac omnia, ipse miserabili exitu vitam terminauerit. Et h. 8. in diuites auaros, p. 115. a. per paucos sepe mala arumneq, ad vniuersum populum sepe perueniunt, & vnius ob noxam tota quandoque gens exeritur. Acham sacrilegium admisit, ac totus est afflictus exercitus: Zambri cum scorto Madiantide concubuit, ac Israel penas dedit. Similia habet or. 3. de peccato. Col. 4. & Col. 2. Quando autem Patres aliqui videntur contrarium docere, intelligendi sunt de eo quod sit ordinariè & vt plurimum, & ita verum est, alios non puniri ordinariè ob aliorum peccata, vel non puniri per modum pœnæ, sed per modum medicinæ præseruatiuæ à futuris malis, quæ committerent si non occiderentur, & vt peccantes aliorum innocentum punitorum pœnâ à peccatis absterreantur, & ea melius agnoscant, sicut factum Dauidi, cuius filium, post eius peccatum, in pœnam eius peccati morti fecit. 2. Reg. 12. 14. Quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini, propter verbum hoc, filius qui natus est tibi, morte morietur. Vnde miror quosdam, qui dum volunt extollere Dei misericordiam, contrarium docendo tanquam probabilem opinionem, Scripturam & Deum facere mendacem, ad idendum, vt non occiderentur, nec obstat Sanctitas Dauidis quominus grauerit Deum hoc peccato veniali offenderit, quia dignitas personæ, vt docet S. Thomas 1. 2. q. 89. art. 5. non diminuit peccatum, sed auget. Et vt ait S. Ildorus Hispanen. 1. 2. de sum. bo. cap. 18. Crescit delicti cumulus, iuxta ordinem meritum, & sepe quod minoribus ignoscitur, maioribus imputatur. Nimirum si peccent; melius agnosceudo grauitatem peccati; Dei offensi excellentiam; virtutis præstantiam, & sint pluribus à Deo beneficijs affecti, quæ omnia erant in Dauid in gradu altissimo, vsque adeo, vt ei Deus supernaturalia fidei mysteria per altissimi gradus lumæ propheticum reuelârît, vt docet S. Thomas 2. 2. q. 174. art. 2. in con. & a. 4. ad primum & Cassiodorus Præfat. in Psal. c. 1. Adrianus Papa 1. in scripto ad Carolom Magnum de imaginibus, Lyranus præfat. in Psalmos. Lorints to. 1. præfat. in Psal. c. 3. Vt hinc obiter discamus, exemplo tam cari amici Dei, nostra peccata deliberatè à nobis commissa, cæteris paribus, ratione nostri status Religiosi, & Sacerdotalis, magis à Deo imputanda fore quam secularibus & Clericis alijs, non habentibus tot beneficia, & tantam, vt nos habemus, rerum diuinarum cognitionem, & quotidianam considerationem,

maximè in nostra Societate, in qua omnia ad hoc debent dirigi, vt euadamus perfecti.

Quâ occasione obiter notanda est, præclara doctrina S. Thomæ 1. 2. q. 73. a. 10. In quò querit, Vtrum magnitudo personæ peccantis aggrauet peccatum. Et respondet ex S. Ildoro lib. 2. de summo bono c. 19. in fine: Tanto maius cognoscitur peccatum esse, quanto maior qui peccat habetur. Id verò declarans in corpore articuli, sic ait. Duplex est peccatum. Quoddam enim ex surreptione proueniens propter infirmitatem humanæ naturæ: & tale peccatum minus imputatur ei qui est maior in virtute, eo quod minus negligit huiusmodi peccata reprimere: quæ tamen omnino subterfugere infirmitas humana non sinit. Alia verò peccata, sunt ex deliberatione procedentia, & ista peccata tanto magis alicui imputantur, quanto maior est. Et hoc potest esse propter quatuor. Primum quidem, quia facilius possunt resistere peccatis maiores: puta, qui excedunt in scientiâ & virtute. Vnde Dominus dicit Luc. 12. Quod seruis sciens voluntatem Domini sui, & non faciens, plagis vapulabit multis. Hoc ipsum S. Chrysostomus h. 5. in ep. Rom. antea docuerat (quod docet S. Thomas loco supra citato.) Qui maiorem assecutus est doctrinam, inquit S. Chrysostomus, is legem transgrediens, maiori supplicio dignus fuerit. Quapropter quod prudentiores fuerimus, aut potentiores, eo punimur, magis citi delinquimus. Quod etiam docet S. Basilius in Psal. 7. columna 3. & 4. Et S. Ildorus Pelusiora l. 3. Ep. 15. Alteram huius rei causam talem adfert S. Thomas: Secundò, inquit, propter ingrati tudinem, quia omne bonum quo aliquis magnificatur, est Dei beneficium, cui homo sit ingratus peccando: & quantum ad hoc, qualibet maioritas etiam in temporalibus bonis, peccatum aggrauat, secundum illud Sap. 6. Potentes potenter tormenta patientur. Hinc similem doctrinam tradidit S. Gregorius Papa h. 9. in Euangelia, explicans illam parabolam Math. 25. de Patrefamilias, qui seruis suis tradidit bona, & plus exiugebat ab ijs, quibus plura ad lucrum quærendum reliquerat. Lectio, inquit S. Euangelijs, sollicitè considerare nos admonet, ne nos qui plus cæteris in hoc mundo accepisse aliquid cernimus ab auctore mundi, grauius inde radice mur. Cum enim augentur dona, rationes etiam crescunt donorum. Tanto ergo esse humilior atque ad seruendum Deo promptior quisque debet ex munere, quanto se obligatiorem conspiciat in reddendâ ratione, &c.

Tertia S. Thomæ causa magis puniendorum maiorum est: Propter specialem repugnantiam actus peccati ad magnitudinem personæ, sicut si Princeps iustitiam violet, qui ponitur iustitiæ custos, & si Sacerdos fornicetur, qui castitatem vouit. Quartò propter exemplum sue scandalum: quia vt Gregorius 1. part. pastor. cap. 2. dicit, in exemplum culpa vehementer extenditur, quando pro reuerentiâ gradus, peccator honoratur: ad plurium enim notitiam perueniunt peccata maiorum, & magis homines ea indignè serunt. Et ita ibidem S. Thomas in resp. ad primum explicans illum Scripturæ locum 2. Paral. 30. Dominus

minus bonus propitiabitur cunctis qui in toto corde requirunt Dominum Deum Patrum suorum, & non imputabitur eis quod minus sanctificati sunt, dicit, auctoritatem illam loqui de his, quæ per surreptionem infirmitatis humana negligenter aguntur. Est verissima hæc S. Thomæ doctrina pro solatio eorum qui non ex deliberatione plenâ, sed ex surreptione naturæ fragilis peccant. Nam ut refert Ludouicus Blofius c. 1. Monialis spiritualis. Cum aliquando S. Virgo Gertrudis recogitaret apud se, quidnam inter illa quæ à Domino didicerat posset vitium manifestari hominibus. Dominus sese cogitationibus eius ingerens respondit: Vtilissimum foret homines scire, & in memoria semper habere: quod ego Virginis filius pro salute eorum asto ante Deum Patrem; & quandocumque ipsi ex humana fragilitate delinquant corde suo, offero pro eis Deo Patri cor meum immaculatum in emendationem: quando verò offendunt opere, exhibeo manus meas perforatas: & ita in quibuscumque delinquant, statim innocentiam meâ placo Patrem, ut illi peccando faciliè semper obtineant veniam peccatorum. At non tam faciliè eam obtinent, quicumque illi sint, si deliberatè peccent. Ita enim Christus Dominus docuit S. Brigittam c. 14. Extravag. Reuel. In omni, inquit, lege, si peccat quis ex infirmitate & necessitate importabili, dispensationem accipit. Qui verò nolens & ex nullâ deliberatione peccat, iudicatur leuius. Qui verò ex industria seu assiduitate, nullam recipit excusationem. Multò autem minus excusabilis est, qui maior est statu, vel virtute, vel beneficiis. Ideò S. Thomas in resp. ad 2. ait, Deû non accipere personas si maiores plus punit; quia ipsorum maioritas facit ad grauitatem peccati ut dictum est. Et in resp. ad 3. in quo obieciatur, nullum debere ex bono incommodum reportare, reportaretur autem, si id quod agit (scilicet maior vel melior) magis ei imputaretur ad culpam: respondet, hominem magnum non reportare incommodum ex bono quod habet, sed ex malo vsu illius. Et hæc est causa cur sancti & sua, & aliorum Dei seruorum peccata, magis aestimabant & puniebant, & detestabantur, quàm aliorum minus perfectorum, & in minore gradu constitutorum. Hinc trita illa sed terribilis sententia S. Bernardi lib. 2. de consid. c. 13. manauit: Inter seculares nuge, nuge sunt, in ore Sacerdotis blasphemia. Addit causam: Consecrasti os tuum Euangelio, talibus iam aperire illicitum, assuescere sacrilegium. Magna emphasis est verborum istorum, & quidem ad Papam Eugenium scriptorum: quantum maiore libertate si hic Sanctus viueret, nobis id diceret, si nos suos haberet auditores? Magis mirum, etiam piis famosas id sensisse. De S. Paula Romana scribit S. Hieronymus ep. 27. ad Eustochium, dicere solitam: Quod inter seculi homines vel leue putatur vel nihil, hoc in Monasterio grauissimum esse delictum. Quando ergo S. Thomas 2. 2. q. 186. a. 10. docet peccata Religiosorum minus esse grauiâ & facilius condonari, loquitur de peccatis ex ignorantia & infirmitate, seu surreptione commillis, de qui-

bus etiam idem loco paulò ante citato locutus est. Sed cum Davidis peccatum, non ex surreptione fuerit, verum ex plenâ & pertinaci deliberatione, quâ etiam consilium à Ioab datum reiecit, mirum non est, fuisse adeo seuerè punitum.

Reuocemus nunc in memoriam ea quæ supra dixi de laudibus Davidis, quantum opere fuerit Deo carus, & conferamus nostrum statum coram Deo, cum statu Davidis, inueniemus nos longo intervallo distitos, & non esse ita Deo caros. Et hinc inferamus,

Primo, si Deus vnum peccatum veniale in tam magno amico, & ut ita dicam, cognato & consanguineo suo destinato (quia Christus Dominus erat Filius David secundum carnem) adeò puniuit, quid nos expectare debemus ob multa quotidiana peccata venialia? & quidem maiora quàm fuerit illa arrogancia & elatio Davidis?

Secundo, inferamus, fortè omnes calamitates huius Regni imò mundi, etiam ob nostra peccata imitari à Deo. Nam si vnum peccatum iudicio Dei merebatur famem 7. annorum, & adduxit interuentionem septuaginta millium hominum, quid plura peccata vniuscuiusque nostrum, mereantur cladem plurium facta proportionè? Nam si hoc vnum peccatum sanctissimi viti, adduxit mortem septuaginta millium hominum; ergo duo nostra, digna sunt morte, centum & quadraginta millium: ergo quatuor nostra peccata, merebuntur, ut occidantur à Deo vel fame, vel peste vel gladio, vel morte subitaneâ, vel morbis incurabilibus, ducenta & octoginta millia; ergo quinque nostra peccata merebuntur, ut occidantur trecenta & quinquaginta millia hominum; ergo nostra peccata sex, causabunt mortem hominum quadringentorum & viginti millium; septem peccata, mortem quadringentorum & nonaginta millium. Si ergo verum est, quod aliqui putant, Prou 24. de peccatis dici, septies in die cadit iustus, quilibet iustorum ob 7. peccata sua venialia, dignus erit, ob quæ quotidie occidantur quadringenta nonaginta millia hominum. Quod si quis plura in die faciat quàm septem peccata; adhuc plurium mortes inuehet. Iam si in quavis actione nostra Deus peccatum inueniet, saltem vnum, (discrete breuiter & obiter per actiones totius diei.) Deus bone, quor mortalitates inuehet vel alias calamitates quilibet iustus: Cum ergo tam multi sint iusti in Ecclesiâ Dei per totum orbem terrarum, illi soli multarum calamitatum sunt causa. Iam si innumerabilis infinitas, ut ita dicam, accedat Ethnicorum, & aliorum infidelium & Catholicorum peccata mortalia committentium, Deus bone, quàm innumerabilium mundi calamitatum sunt causa? Non miremur ergo, cur tota ferè Europa tot bellis & interuentionibus conquassetur à tot annis. Ideo mirum non est,

Sanctos Dei qui habebant lucidiōres oculos, omnes calamitates mundi, suis attribuisse peccatis. Ita de se sentiebat S. Catharina Senensis, & S. Dominicus, personæ innocentissimæ, qui cum intraret de nouo aliquod oppidum, vel ciuitatem, vel pagum, dicebat intra se: *Intrare flagellum Dei, iudicans, ob sua peccata, calamitates illius oppidi vel ciuitatis vel pagi à suis prouenturas & prouenire peccatis.* Sed audiamus quomodo de se scriptum reliquerit S. Catharina Senensis c. 2. Dial.

Manè inquit, Missam audiens cum ingenii desiderio & agnitione sue fragilitatis ac imperfectionis erubescendo multum, quia sibi videbatur esse causa principalis omnium malorum, que fiebant in mundo, unde concipiebat in se quoddam odium cum displicentiâ magnâ sui, & quadam iustitiâ sanctâ, ex quibus purificabat omnes maculas que sibi videbantur. & erant in animâ suâ, & ait: Clementissimè Pater æternè, coram te facio querimoniam de me, vt in isto finito tempore punias omnia peccata mea. Et quia pœnarum quas proximus meus tolerare debet, ego propter delicta mea sum causa potissima, ideo Maiestatem tuam exoro suppliciter, vt super me infligas eas. Similia de se dixit dial. c. 13. & c. 19. O anima mea misella, totam vitam tuam cum tempore tibi gratiosè concessio multum inutiliter expendisti, imò potius perdidisti. Et ideo tot & tanta damna & innumerabilia mala non solum in Ecclesiâ sanctâ, verum etiam per vniuersum orbem occurrunt communiter, ac etiam in particulari. Idem repetit c. 134. & in orat. 21. bis id coram Deo dixit de se.

Hinc ergo agnoscamus, quanta sit malitia peccati venialis deliberati, & quantopere illud sit nobis fugiendum, qui nec Dauidi nec S. Dominico nec S. Catharinæ pares sumus, & cum quanto maiore causâ, nostris peccatis debeamus adscribere omnes calamitates huius vitæ, & huius temporis in quo tot bellis mundus, & per bella, damnatione tot hominū infernus impletur. Aded, vt meritò dixerit Tuscūli in quadam concione me audiente vobis P. Stephanus Tuccius vir sanctissimus, homines ob venialia peccata damnari, quia illa sunt, quæ homines adducunt ad peccata mortalia, & ad finalem impenitentiam. Verum enim est, quod scripsit S. Basilus ora. 7. ex collecta: *Vt ad virtutem progressa à rebus minimis augmentum sumit; ita etiam prauitatis scaturigo ab his que initio imbecilla atque exilia erant, ad rem que sanari ac restitui amplius non potest fertur.* Sunt enim vt supra dixi ex Origenè, peccata venialia tanquam vulnera. Vulnera autem multa, præsertim si quauis die infligantur, mortem adferunt.

Idem sentiens S. Chrysostomus in c. 1. Galat. & ser. de anima, sic eorum progressum pessimū describit: *Quemadmodum in corporibus, que vulnera neglexerunt, febres gignunt & putrefactiones ac mortem denique: itidem & in animis, qui pusilla dissimulant, maiora inuitant, hoc est, vt addit eadem vsus*

Lancicij Opusc. Tom. 2.

similitudine S. Ioannes Damascenus c. 19. Vitæ SS. Iosaphat & Barlaam: *Mortem sibi per neglecta vulnera accerunt: ad eundem modum, qui minima vitia & peccata nihili pendunt, grauiora sibi inuehunt.* Quod quidem magis mirum & deplorandum est, quod nemo nisi desperans & amens se voluntariè vulnerat, cum tamen multi deliberatè venialiter peccent.

Ne ergo & nos ad lethalia delabamur peccata, fugiamus venialia deliberata toto conatu, Nam vt dicit S. Dorotheus ser. 6. *Si, (vt præclarè aiebant) antiqui Patres, que exigua sunt & nullius momenti, (iudicio mundi) non contempserimus, ad ea que maiora sunt & grauiora peccata prolabi non poterimus.*

CAPVT NONVM.

Gravitatem peccati venialis Deus ostendit, in punito grauiusimè ob illud, Ezechia Rege sancto, & toto Regno illius.

Promiseram me aliquot exemplis è S. Scripturâ petitis ostensurum, quantopere vnum solum peccatum veniale etiam à sancto viro commissum offendat Deum, & sit causa grauissimarum calamitatum. Id ostendi iam in peccato Dauidis, nunc ostendam in alio simili, commissio ab Ezechia Rege. De quo sic scribitur 4 Reg. 20 & 2. Paral. 32. *In tempore illo, misit Beroach Baladan filius Baladan, Rex Babyloniorum litteras & munerâ ad Ezechiam: audierat enim quod agrotasset Ezechias. Latatus est autem in aduentu eorum Ezechias, & ostendit eis domum aromatum, & aurum, & argentum, & pigmenta varia, vnguenta quoque & domum vasorum suorum, & omnia que habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo suâ, & in omni potestate suâ. Quæ autem monstrauerit eis, scribitur 2. Paral. 22. à versu 27. Fuit Ezechias diues & inclitus valdè, & thesauros sibi plurimos congregauit argenti & auri & lapidis pretiosi, aromatum & armorum vniuersi generis, & vasorum magni pretij. Apothecas quoque frumenti, vini & olei, & præsepia omnium iumentorum, caulasque pecorum, & vrbes adificauit sibi: habebat quippe greges ouium & armentorum innumerabiles, eò quod dedisset ei Dominus substantiam multam nimiam. Quid autem effecerit hæc ostensio thesaurorum Ezechia, indicat Sacer textus 4. Reg. 20. Venit autem Isaias Propheta ad Regem Ezechiam dixitque ei: Quid dixerunt viri isti: aut unde venerunt ad te: Cui ait Ezechias. De terrâ longinquâ venerunt ad me de Babylone. At ille respondit: Quid viderunt in domo tuâ? Aut Ezechias: omnia quacunque sunt in domo meâ, viderunt, nihil est, quod non monstrauerim eis in thesauris meis. Dixit itaque Isaias Ezechia: Audi sermonem Domini. Ecce dies venient, & auferentur omnia, que sunt in domo tuâ & que considerunt patres tui vsque in diem hanc in Babylonem: non remanebit*

P p que-